

Grundläggande granskning av styrelse och nämnder 2024

Revisionsrapport: Överförmyndarnämnden

Uppsala kommun

2025-03-27

Mikael Lind, Certifierad kommunal revisor

Hannah Klarkner, verksamhetsrevisor

KPMG AB

Innehåll

1. Sammanfattning, samlad bedömning och rekommendationer	3
2. Inledning / bakgrund	8
- Bakgrund	9
- Syfte	10
- Revisionsfrågor	11
- Revisionskriterier	12
3. Metod, avgränsning och bedömningsnivåer	13
4. Styrande förutsättningar	17
5. Samlad bedömning och rekommendationer	25
6. Granskningsiakttagelser - överförmyndarnämnden	33

1.

Sammanfattning och rekommendationer

1. Sammanfattning

KPMG har av Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att göra en grundläggande granskning av kommunens nämnder och styrelse. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Syftet med granskningen är att översiktligt bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande att nämnder och styrelse lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Denna revisionsrapport har upprättats av KPMG på uppdrag av Uppsala kommuns kommunrevision i enlighet med antagen projektplan, 2024-01-19.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att överförmyndarnämnden i allt väsentligt skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

För vidare beskrivning av våra bedömningar, se kommande avsnitt. I ett inledande kapitel, kapitel 4, presenteras även Uppsala kommuns styrmodell och styrande förutsättningar som bedömningar sedan ställs i relation till. I kapitel 6 redovisas granskningens resultat.

1.1 Samlad bedömning

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att överförmyndarnämnden i allt väsentligt skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Granskningen visar att nämnden antagit en verksamhetsplan för 2024, där såväl fokusmål och uppdrag från kommunfullmäktige som egna nämndmål utgör styrsignaler för verksamheten. Nämnden har dock inte tillställt verksamhetsplanen till kommunstyrelsen i enlighet med beslutade riktlinjer, utifrån vad som kan utläsas av protokoll. Det finns tillhörande indikatorer och målnivåer 2024 för uppföljning till fokusmål 1 och 4. Vi ser dock att det inte fullt ut är tydligt vilka indikatorer som hör till respektive nämndmål och uppdrag i verksamhetsplanen. Vi bedömer därför att mätbarheten av indikatorerna, och därmed i förlängningen även målen, kan förbättras. Detta eftersom att vi ser en variation i vilken grad indikatorerna och målen har tydliga målnivåer för 2024. En sådan förändring påverkar enligt vår uppfattning inte möjligheten att arbeta strategiskt och långsiktigt. Vi anser att tydligare målnivåer för det aktuella året inom en planperiod bättre kan illustrera utvecklingen mot kommunens vision.

Avseende ekonomistyrning konstateras att ekonomisk uppföljning har skett löpande genom delårsuppföljningar. Nämnden redovisar även positiv avvikelse gentemot budget. Vi bedömer vidare att nämnden erhållit analys av orsaker till eventuella ekonomiska avvikelser löpande under året.

Överförmyndarnämnden har i allt väsentligt säkerställt att det finns ett system för en tillräcklig uppföljning i intern kontroll. Nämnden har antagit en internkontrollplan för verksamheten som utgjort styrsignal under 2024, där utformning i allt väsentligt går i linje med kommunens riktlinjer för intern kontroll.

1.2 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi överförmyndarnämnden att:

- Klargöra vilka indikatorer som hör till respektive nämndmål och uppdrag i verksamhetsplanen.
- För samtliga mål utveckla tydliga målnivåer för aktuellt verksamhetsår för att underlätta uppföljning av målen som helhet.

2.

Inledning och bakgrund

2.1 Bakgrund

Revisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Revisionens arbete ska även ses som ett stöd till nämnderna och styrelsen.

Kommunallagen (2017:725) 12 kap, 1 §, ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde. Verksamhetsområdena ska granskas i den omfattning som följer av *God revisionssed*. Revisorerna har till uppgift att pröva om:

- Verksamheten sköts på ett ändamålsenligt, och från ekonomisk synpunkt, tillfredställande sätt
- Räkenskaperna är rättvisande
- Den interna kontrollen är tillräcklig

Revisorernas årliga granskning består av tre delar; grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av delårs - och helårsbokslut.

Den grundläggande granskningen omfattar en översiktlig granskning av måluppfyllelse, styrning och intern kontroll. Granskningen baseras generellt sett på revisorernas riskanalys och omfattar samtliga nämnder och styrelser, och ger även underlag till uppdatering av riskanalysen under året. Enligt *God revisionssed* ska den grundläggande granskningen utgöra ett så pass omfattande underlag att den ger grund till bedömningar som revisorerna avlämnar i sin årliga revisionsberättelse.

Revisorerna genomför fördjupade granskningar som ett komplement till den grundläggande granskningen.

2.2 Syfte

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande att nämnder och styrelse lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

2.3 Revisionsfrågor

▪ Verksamhetsstyrning och uppföljning

- Har styrelsen/nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag?
- Följer styrelsen/nämnden upp verksamhetens måluppfyllelse?
- Uppnår styrelsen/nämnden målen för sin verksamhet?
- Vidtar styrelsen/ nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende måluppföljning under året?

▪ Ekonomistyrning och uppföljning

- Har styrelsen/nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt tillfredställande sätt?
- Följer styrelsen/ nämnden upp verksamhetens ekonomiska resultat under året?
- Bedriver styrelsen/nämnden verksamheten inom sina ekonomiska budgetramar?
- Vidtar styrelsen/ nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende ekonomiska resultat under året?

▪ Intern kontroll

- Har styrelsen/nämnden skapat förutsättningar att bedriva sin interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt under året?
- Följer styrelsen/ nämnden upp verksamhetens interna kontroll under året?
- Vidtar styrelsen/ nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende intern kontroll under året?

2.4 Revisionskriterier

Granskningen har utgått ifrån nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen (2017:725)
- Kommunfullmäktiges beslut och uppdrag till styrelse/nämnd
- Kommunstyrelsens och granskade nämnders reglementen
- Reglemente för intern kontroll inom Uppsala kommun och dess helägda bolag
- Riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas planering, uppföljning och interna kontroll
- Mål- och budget 2024 med plan för 2025-2026

3.

Metod, avgränsning och tidplan

3.1 Metod och avgränsning

- Granskningen har följt en årlig process, varpå granskningen har avsett hela granskningsåret 2024. Granskningen har omfattat såväl granskning som bedömning utifrån styr- och uppföljningsdokument.
- Granskningen har omfattat kommunstyrelsen och samtliga nämnder exklusive namngivningsnämnden och krisledningsnämnden. Denna rapport avser den gemensamma nämnden överförmyndarnämnden.
- Granskningen har genomförts genom:
 - Dokumentstudier av övergripande dokument såsom Mål- och budget 2024-2026, reglementen för kommunstyrelsen och granskade nämnder, reglemente för intern kontroll, riktlinje för nämndernas planering, uppföljning, och intern kontroll och riktlinje för riskhantering.
 - Nämnd/styrelsespecifika dokument såsom verksamhetsplaner, internkontrollplaner samt delårsuppföljning per mars/april, per augusti samt verksamhetsberättelser och årsredovisning.
 - Dialogmöten med nämnder och styrelsens presidium vilka genomförts 20/9, 17/10, 25/10, 22/11, år 2024.
 - Kompletterande frågor till nämnderna och kommunstyrelsen från revisorerna och de sakkunniga.
 - Protokollsgranskning.

3.1 Metod och avgränsning

- Löpande i revisionsrapporten hänvisas till styrande dokument som avser hela kommunkoncernen och därmed kommunala bolag. I rapporten redogörs dock enbart det som avser kommunstyrelsen och nämnderna.
- Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med KPMG:s interna rutiner. Rapporten vad gäller överförmyndarnämnden har sakgranskats av ekonomichef och förvaltningsdirektör vid Uppsala kommun.

3.2 Bedömningskriterier

Respektive nämnds och styrelses verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och interna kontroll bedöms utifrån följande bedömningsnivåer. Respektive bedömningsnivå har en tillhörande symbol.

Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
Ja	
I allt väsentligt	
Endast delvis	
Nej	

4.

Styrande förutsättningar

4.1 Uppsala kommuns styrmodell, Mål- och budget

Den politiska viljeinriktningen för Uppsala kommun kommer till uttryck i kommunens *Mål- och budget 2024 med plan för 2025 – 2026*, som beslutats av kommunfullmäktige 2023-11-06. Den politiska inriktningen för åren 2024 – 2026 är formulerad i fyra gemensamma fokusmål, som avser hela kommunkoncernen. Varje fokusmål har en inledande text som beskriver den övergripande politiska ambitionen med fokusmålet. Därtill förstärks målen med tidsbegränsade uppdrag som dels riktas till hela koncernen, dels till specifika nämnder eller styrelser. En omvärldsanalys, som genomförs årligen, ligger till grund för fokusmålen. Kommunfullmäktiges fokusmål är långsiktiga och gäller en mandatperiod. Målen omprövas inför varje nytt budgetår. Följande fyra fokusmål gäller för mandatperioden;

- *Fokusmål 1:Ekonomi*
 - Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärdenInom detta fokusmål finns elva uppdrag (uppdrag 1 – 11)

- *Fokusmål 2: Jobben*
 - Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobbInom detta fokusmål finns sju uppdrag (uppdrag 12-19)

- *Fokusmål 3: Klimatet*
 - Uppsala ska leda klimatomställningenInom detta fokusmål finns fem uppdrag (uppdrag 20-25)

- *Fokusmål 4: Tryggheten*
 - Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkorInom detta fokusmål finns tio uppdrag (uppdrag 25-35)

4.1.1 Uppsala kommuns styrmodell, styrelsen och nämnderna

Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att bidra till att uppnå fokusmålen, genom att ta sig an de fokusmål och uppdrag som kommunfullmäktige beslutat om utifrån sin egna verksamhets förutsättningar. Kommunstyrelsen och nämnderna ska besluta om verksamhetsplaner senast 31 december. Nämndernas verksamhetsplaner ska tillställas kommunstyrelsen.

I styrelsens och nämndernas verksamhetsplaner ska det framgå hur dels fokusmål och uppdrag ska uppnås, dels hur styrelsen och nämnderna arbetar för att utveckla verksamheten inom sitt grunduppdrag. Därtill ska det framgå åtgärder för genomförande samt hur dessa ska följas upp. Verksamhetsplanerna gäller för tre år och revideras årligen. Utöver fokusmålen och uppdragen från fullmäktige kan nämnderna formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder. Inom fokusmål 1 finns även ett obligatoriskt nämndmål inom verksamhetsområdet arbetsmiljö.

Av verksamhetsplanerna ska indikatorer framgå som utgör underlag för uppföljning och analys. Nämnderna ska även besluta om en uppföljningsplan som beskriver vad som ska följas upp samt när och hur detta ska göras.

Utöver Mål- och budget finns även ett antal kommunala styrdokument som planer, program och policyer. Dessa är underordnade kommunfullmäktiges fokusmål. Åtgärder från dessa planer och program ska inarbetas i styrelsens och nämndernas årliga verksamhetsplaner.

4.1.2 Uppföljning inom ramen för styrmodellen

Måuppfyllelse mäts genom dels uppföljning av målen i sin helhet, dels genom genomförda uppdrag och åtgärder. Därtill utgör övriga verksamhetsresultat och indikatorer underlag till uppföljningen.

Tillhörande kommunfullmäktiges fokusmål fastställer kommunfullmäktige kommunövergripande indikatorer. Indikatorerna ska användas som styrning i framtagande av kommunstyrelsens och nämndernas mål för verksamheten. Kommunstyrelsen och nämnderna ska följa upp och analysera resultat i förhållande till fullmäktiges fokusmål, likväl som de egna verksamhetsmålen. Kommunstyrelsen ska månatligen följa upp nämndernas ekonomiska resultat samt utvalda indikatorer.

Uppföljningen i form av resultat kopplat till fokusmål och uppdrag rapporteras till kommunfullmäktige tre gånger per år, vid delårsrapport per 30 april och ekonomi per 31 mars, i delårsbokslut mål och ekonomi per 31 augusti samt vid årsredovisning.

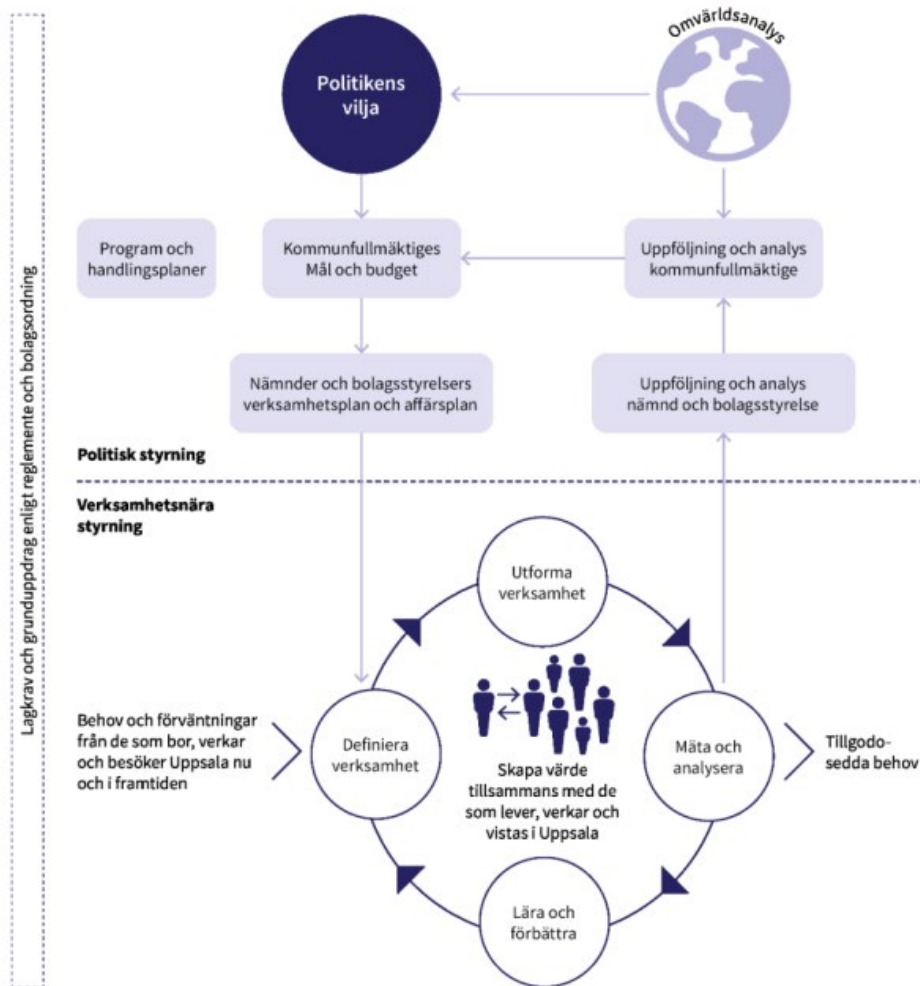
Vid delårsuppföljningen per mars/april sker en övergripande uppföljning, främst med fokus på eventuella avvikelser av uppdrag och nämndmålen.

I delårsuppföljningen per augusti och vid årsbokslutet sker en fördjupad uppföljning där det bedöms i vilken mån respektive nämnd bidragit till att förverkliga fullmäktiges fokusmål och uppdrag, kommungemensamma nämndmål samt tillkommande uppdrag från kommunfullmäktige, kommunstyrelsen samt kommunstyrelsens egna mål och åtgärder.

Ekonomisk uppföljning redovisas till respektive nämnd löpande. I de fall uppföljningen visar avvikelser mot förväntat resultat, ska nämnden besluta om åtgärder.

Vartannat år genomförs en samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av program och kommungemensamma handlingsplaner.

4.1.2 Uppföljning inom ramen för styrmodellen (forts.)

Figur 1: Uppsala kommuns styrmodell

4.1.3 Kommunens definitioner vid uppföljning

Bedömning	Vad bedömningen avser
Ej påbörjad 	Uppdraget är inte påbörjat, trots att det borde vara påbörjat.
Påbörjad 	Uppdraget är påbörjat och flyter på enligt plan.
Väntar 	Uppdraget är inte påbörjat, men det är i enlighet med plan.
Färdig 	Uppdraget är färdigt. Det gäller även när det som började som ett uppdrag fortsättningsvis hanteras i ordinarie verksamhet.
Stoppad 	Uppdraget kommer inte att genomföras.
Försenad 	Uppdraget är påbörjat, men flyter inte på enligt plan.

Figur 2: Statusbedömning av uppdrag

Bedömning	Innebörd
	Granskning genomförd utan anmärkning.
	Granskning genomförd med mindre anmärkning
	Granskning genomförd med anmärkning

Figur 3: Bedömning av granskningsutfall vid uppföljning av internkontrollplan

4.2 Styrande förutsättningar avseende intern kontroll

Reglemente för intern kontroll inom Uppsala kommun

Kommunfullmäktige i Uppsala kommun beslutade 2022-02-28 om *Reglemente för intern kontroll inom Uppsala kommun och dess helägda bolag*. Syftet med reglementet är att säkerställa att kommunen som helhet, däribland kommunstyrelsen och nämnderna, har en tillräcklig intern kontroll.

I reglementet framgår att samtliga nämnder ska upprätthålla en tillfredställande intern kontroll för att bidra till att dels säkerställa att kommunen genomför sina grunduppdrag, dels att de mål som satts upp för verksamheten uppnås. Den interna kontrollen ska även bidra till att;

- Verksamheten är ändamålsenlig och resurseffektiv.
- Informationen och rapporteringen och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande.
- Verksamheten efterlever lagar, regler och avtal.

Ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över samtliga nämnders verksamhet, och har det övergripande ansvaret att skapa förutsättningar för en god intern kontroll i kommunen. Detta genom att upprätta, förvalta, följa upp och utveckla kommunkoncernens arbetssätt och styrdokument för intern kontroll samt stödja nämnder i deras arbete med intern kontroll. Därtill ska styrelsen följa upp den interna kontrollen i nämnder i enlighet med styrelsens uppsiktsplikt.

Styrelsen kan rekommendera eller besluta om obligatoriska kontrollmoment för nämnderna att hantera i sina internkontrollplaner, likväl som att styrelsen kan besluta om kommunövergripande kontrollmoment i den egna internkontrollplanen. Dessa kontrollmoment innebär att kontroller genomförs inom en nämnds ansvarsområden, i synnerhet kopplat till övergripande och tvärfunktionella processer.

Nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom det egna ansvarsområdet, i enlighet med kommunallagen 6 kap 6§. Nämnderna ska ha god kunskap om intern kontroll, se till att det finns tillräckliga styrdokument och arbetssätt samt löpande följa upp och utveckla den interna kontrollen inom sitt område.

4.2 Styrande förutsättningar avseende intern kontroll (forts.)

Genomförande och uppföljning av den interna kontrollen

I reglementet, § 10, framgår att kommunstyrelsen och nämnderna ska besluta om en internkontrollplan årligen. Internkontrollplanen, och underlag i form av riskanalys, ska arbetas fram i samband med framtagande av verksamhetsplan. Kontrollmomenten som finns med i internkontrollplanen ska följas upp i enlighet med det som framgår av planen.

En samlad uppföljning och rapportering av den interna kontrollen ska genomföras minst en gång per år, och i samband med detta rapporteras till ansvarig nämnd som ska fatta beslut om uppföljningen senast 31 januari eller på närmast efterföljande sammanträde. Av rapporten ska det framgå vad som har kontrollerat, hur kontrollen genomförts, resultat av kontrollen, eventuella åtgärder samt tidpunkt för när åtgärder ska vara genomförd.

I samband med årsbokslut ska nämnderna rapportera uppföljningen av den interna kontrollen samt dess funktionalitet till kommunstyrelsen. Därefter ska kommunstyrelsen analysera och utvärdera den interna den samlade interna kontrollen och presenteras till kommunfullmäktige.

Genomförandet under verksamhetsåret ska följa beslutade riktlinjer för planering, uppföljning och interna kontroll.

Riktlinjer för den interna kontrollen

Kommunstyrelsen beslutade 2023-02-17 om *Riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas planering, uppföljning och interna kontroll*. Av riktlinjen framgår att respektive verksamhet ska tillförsäkra att det finns rutiner och arbetssätt som förebygger, upptäcker och åtgärdar eventuella brister och på så sätt säkrar en god intern kontroll. Av nämndernas internkontrollplaner ska det framgå vad som ska kontrolleras, när och hur kontrollen ska göras samt när rapporteringen ska ske.

Ett antal kontrollområden ska enligt riktlinjen alltid finnas med i internkontrollplanerna, vilka är;

- Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner.
- Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut.
- Finansiell kontroll.
- Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv.

6.

Granskningsiakttagelser

Överförmyndarnämnden

6.1

Överförmyndarnämnden (ÖFN)

6.1 Överförmyndarnämnden

Verksamhetsstyrning och uppföljning

Verksamhetsplan 2024 är antagen	Ja, 2023-12-04
Antal mål	6 nämndmål, 11 uppdrag
Nämndens mål har en tydlig koppling till kommunfullmäktiges mål	Ja
Målen är formulerade så att de är mätbara	I allt väsentligt
Nämnden följer upp måluppfyllelsens utveckling under året	Ja
Vid avvikelser från måluppfyllelsen följer nämnden upp eller efterfrågar orsaker till avvikelser	Ja
Nämnden beslutar om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen	Inga särskilda åtgärder framgår av uppföljning
Nämndens mål för verksamheten uppnås	Se generella iakttagelser

Generella iakttagelser

Överförmyndarnämnden är en gemensam nämnd med samtliga kommuner i Uppsala län. Uppsala kommun är värdkommun. I nämndens verksamhetsplan återfinns följande uppdelning mellan uppdrag och nämndmål under respektive fokusmål;

- Fokusmål 1 – Tre uppdrag, två nämndmål.
- Fokusmål 2 – Två uppdrag.
- Fokusmål 3 – Två uppdrag.
- Fokusmål 4 - Fyra uppdrag, fyra nämndmål.

För majoriteten av nämndmål respektive uppdrag finns ett antal åtgärder och strategier som syftar till att uppnå målet / uppdraget. Det finns tillhörande indikatorer och målnivåer 2024 för uppföljning till fokusmål 1 och 4. Det framgår inte hur indikatorerna kopplas till nämndmålen eller till uppdrag och åtgärder.

De målnivåer som återfinns anger till stor del ett önskat tillstånd, exempelvis öka, bibehålla nivån eller minska, men utgörs även av specifika målnivåer. Av nämndens uppföljningsplan framgår att nämnden, vid varje delårsuppföljning och vid årsredovisning, bedömer i vilken mån den bidrar till dels förverkligandet av kommunernas mål och uppdrag, dels nämndens egna mål. Bedömningen baseras framför allt på genomförda åtgärder och i tillämpliga fall även genom indikatorer.

Det konstateras att månadsrapport per mars 2024 har upprättats. Dock innehåller inte denna en bedömning av måluppfyllelse i relation till fokusmål, nämndmål eller uppdrag.

6.14 Överförmyndarnämnden

Generella iakttagelser

Nämnden har även erhållit verksamhetsstatistik för augusti 2024, där det framgår att förvaltningen har 146 årsräkningar att granska och att redovisningen varit bristfällig för många årsräkningar. Förvaltningen har även rekryterat 48 nya ställföreträdare per sista augusti. Redovisningen innehåller ingen bedömning av nämndens måluppfyllelse i relation till fokusmål, nämndmål eller uppdrag.

I årsredovisningen framgår att nämnden har arbetat med alla fyra fokusmål i Mål- och budget. Nämndens bedömning är att nämnden uppfyllt två av dessa helt, ett i hög grad och ett delvis.

Målet som uppfylldes i hög grad uppfylldes inte helt då 95,2% av årsräkningarna granskades till 1 september 2024, istället för 100%. Förvaltningen hanterade fler årsräkningar än väntat och slutförde alla till 1 oktober. Rekryteringsmålet för 80 nya ställföreträdare överträffades med 82 rekryteringar, en ökning från 58 året innan. Delvis uppfyllda mål rör näringslivet, där nämnden fokuserar på god service och korta handlingstider, trots begränsat direkt arbete med näringslivet.

Det saknas en beskrivning av uppfyllnad av respektive uppdrag och nämndmål i sammanställningen. Likaså saknas uppföljning av beslutade indikatorer i relation till dessa.

6.1 Överförmyndarnämnden

Ekonomistyrning och uppföljning

Budget för 2024 är antagen	Ja, 2023-12-04
Nämnden följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Nämnden får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Nämnden beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Inga särskilda åtgärder framgår av dokumentation, redovisar positiv avvikelse

Helårsprognos vid delår per sista mars	Helårsprognos vid delår per sista augusti	Resultat helår 2024
Budget i balans	+ 0,3 mnkr	+ 0,1 mnkr

Generella iakttagelser

Överförmyndarnämndens budget 2024 är en del av verksamhetsplanen.

Enligt nämndens uppföljningsplan ska det ekonomiska utfallet följas upp månatligen i form av månadsrapporter innehållande en redovisning av ackumulerat resultat i jämförelse med budget.

Utifrån granskade har nämnden tagit del av ekonomisk månadsuppföljning per februari, mars, juni, augusti – november 2024 samt i februari 2025.

Delårsbokslut per mars 2024 har även hanterats 2024-04-15. Av uppföljningen framkommer att överförmyndarens resultat per mars är ett överskott om 325 tkr. Överförmyndarverksamheten redovisar ett överskott om 282,5 tkr. Avvikelsen beror främst på lägre personalkostnader. Nämndens helårsprognos är en budget i balans.

I delårsuppföljningen per sista augusti framkommer att nämnden redovisar ett överskott om 0,6 mnkr vilket uppges bero på att kansliet har haft lägre verksamhets- och personalkostnader samt något färre huvudmän än budgeterat. Nämndens helårsprognos är ett överskott om 0,3 mnkr.

I årsbokslutet framgår att nämnden redovisar en positiv avvikelse om 0,1 mnkr. Detta uppges bero på att antal huvudmän för ensamkommande är lägre än förväntat, dvs en volymminskning.

6.1 Överförmyndarnämnden

Intern kontroll

Internkontrollplan 2024 är antagen	Ja, 2023-12-04
Internkontrollplanen innehåller information om riskvärdering	Nej
Antal kontrollområden 2024	6, varav två obligatoriska
Antal kontrollmoment inom kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	4
Antal kontrollmoment inom verksamhetskontroller	3
Antal kontrollmoment inom kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	0
Antal kontrollmoment inom finansiell kontroll	2
Antal kontrollmoment inom kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv	1
Kommunövergripande kontrollområden/moment är inkluderade i internkontrollplanen 2024	Ja, två obligatoriska moment
Uppföljning av internkontrollplan 2024 har genomförts	Ja
Uppföljning har skett av samtliga kontrollområden 2024	Nej

Generella iakttagelser

Överförmyndarnämnden har för 2024 beslutat om *Internkontrollplan 2024 och analys enligt reglemente 2023, för överförmyndarnämnden*.

Internkontrollplanen innehåller en generell beskrivning av nämndens arbete med intern kontroll enligt fullmäktiges reglemente samt enligt de riktlinjer för intern kontroll som beslutats av kommunstyrelsen.

Internkontrollplanen innehåller kontrollområden, riskbeskrivning, kontrollmoment, kontrollmetod och tidpunkt för rapportering. Kontrollområdena utgörs av de kommunövergripande områdena samt ett eget kontrollområde. Planen saknar information om riskvärde utifrån sannolikhet och konsekvens.

Uppföljning av internkontrollplanen görs i samband med delårsuppföljningar och årsredovisning. Två kontroller följs upp kvartalsvis, en kontroll följs upp månadsvis och resterande följs upp i samband med årsredovisning.

Nämnden har tagit del av en uppföljning av internkontrollplanen kvartalsvis. De områden som kontrollerats visar på vissa anmärkningar, framför allt avseende kontroll av uttagstillstånd samt kontroll av arvodesbeslut.

I samband med årsredovisningen har vissa kontrollmoment följts upp. Det konstateras dock att samtliga kontroller inte följts upp i den samlade uppföljningen. Det sker även en hopblandning mellan kontrollmoment och kontrollmetod i uppföljningen där det redovisas att kontrollmetoden är kontrollmomentet, vilket försvårar uppföljningen i relation till beslutad internkontrollplan. Ett av kommunens obligatoriska moment har ej följts upp i den samlade uppföljningen. Av redovisningen framkommer en beskrivning av respektive kontroll och åtgärd vid eventuell avvikelse.

6.1 Överförmyndarnämnden

Generella iakttagelser (forts.)

Vid sakgranskning framkommer att den sammanställda redovisningen för helåret görs i en förkortad version. Däremot görs kvartalsvisa uppföljningar, där det framgår skillnad mellan kontrollmetod och kontrollmoment. Vi har i sakgranskningen erhållit de kvartalsvisa uppföljningarna.

Per kvartal 1 2024 har avrapportering av kontrollområdena "Ärenden äldre än 90 dagar", "Kontroll av efterlevnad av regler, rutiner och beslut avseende arvodesbeslut" och "Kontroll av uttagsmedgivanden" genomförts där det framgår en uppdelning på kontrollmoment respektive kontrollmoment. Därtill framgår resultat, åtgärder, genomförd kontroll samt kontrollansvarig. Detsamma har skett per kvartal 2, kvartal 3 och kvartal 4.

I sakgranskningen framkommer att det obligatoriska kontrollmomentet "kontroll av att behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar är inventerat". Vidare framförs att detta ej inkluderats i uppföljningen av internkontrollen, men att nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och prövade. Det framgår även av verksamhetsuppföljningen att nämnden har en beslutad kontinuitetshanteringsplan och har genomfört en övning under året.

6.1 Överförmyndarnämnden, iakttagelser från dialog (22/11-2024)

Verksamhetsstyrning och uppföljning

Representanter från nämnd och förvaltning presenterar att ÖFN är en gemensam nämnd för hela länet, bestående av åtta kommuner, med Uppsala som värdkommun. ÖFN följer mål och budget och har ledamöter från hela länet. Nämnden fungerar som en tillsynsmyndighet som utreder behovet av god man och övervakar en stor grupp barn. Fokus ligger på ekonomisk familjerätt, inklusive hantering av arv och fastigheter för hjälpbehövande personer. Arbetet med redovisning från gode män intensifieras under året, medan hösten ägnas åt verksamhetsutveckling.

Vidare framförs att ÖFN, under de senaste åren, har arbetat med upphandlingen av ett nytt verksamhetssystem för att förbättra digitala verktyg. Detta arbete blev klart under sommaren, och införandet pågår nu. ÖFN har också utvecklat en digital medarbetare, Ralf, för att hämta data från systemet. Trots tidigare svårigheter att rekrytera gode män har trenden vänt i år, mycket tack vare marknadsföring i sociala medier. Det finns dock en generell brist på gode män i landet. Gode män kan bli skadeståndsskyldiga vid eventuella brister, och därför erbjuder ÖFN ansvarsförsäkringar samt råd, stöd och utbildning för att motverka välfärdsbrott.

Företrädarna uppges att nämnden har uppnått alla mål och uppdrag i verksamhetsplanen för 2024.

Ekonomistyrning och uppföljning

Vid dialogmötet framförs att nämnden har haft ett budgetöverskott, likt tidigare år, där arvoden till gode män utgör en stor del av budgeten. Det är dock svårt att förutse arvodeskostnaderna. Budgetprocessen för 2025 kunde ha varit tydligare, särskilt med ett effektiviseringskrav på 2 procent från Uppsala som diskuterades i ett ägarsamråd med KSO från alla kommuner.

Intern kontroll och uppföljning

Vad gäller internkontrollprocessen framförs att ÖFN, inför 2024 tog fram en ny internkontrollplan (IKP) med fokus på utbetalningar och ärendemängd. Kontroll av uttag från spärrade konton är en viktig säkerhetsåtgärd. Trots bristen på gode män är det viktigt att inte släppa på tillsynen. Välfärdsbrotten ökar, och gode män kan ibland agera som möjliggörare för brottsliga upplägg. Digitalisering är en prioritet, och ÖFN fokuserar på arbetsmiljö och arbetsbelastning.

6.1 Överförmyndarnämnden, bedömning per område

Bedömning verksamhetsstyrning och uppföljning:

Granskningen visar att nämnden har antagit en verksamhetsplan för 2024, där såväl fokusmål och uppdrag från kommunfullmäktige som egna nämndmål utgör styrsignaler för verksamheten. Nämnden har dock inte tillsänt verksamhetsplanen till kommunstyrelsen i linje med riktlinjer. Det finns tillhörande indikatorer och målnivåer 2024 för uppföljning till fokusmål 1 och 4. Det framgår dock inte hur indikatorerna kopplas till nämndmålen eller till uppdrag och åtgärder.

Vi konstaterar att delårsuppföljning per sista mars/april och augusti innehåller en bedömning av nämndens måluppfyllelse i relation till fokusmål, nämndmål eller uppdrag i enlighet med riktlinjer och uppföljningsplan. Detta framgår även i samband med årsredovisningen och nämndens egna bedömning är att fokusmålen i hög grad är uppfyllda. Vi poängterar att nämndens uppföljning innehåller gedigen information om vilka aktiviteter som genomförts under året. Däremot bedömer vi att det finns risk att en bedömning av måluppfyllelse utifrån genomförda uppdrag snarare än kvantitativa mätverktyg kan innebära en risk för att bedömningen blir subjektiv.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt säkerställt att mål och uppdrag följs upp i enlighet med beslutade riktlinjer och uppföljningsplaner. Vi bedömer dock att det finns utrymme för förbättring i form av utveckling av indikatorernas mätbarhet för att underlätta uppföljning av mål och uppdrag i sin helhet.

Bedömning ekonomistyrning och uppföljning:

Granskningen visar att nämnden följt upp verksamhetens ekonomi vid delår per mars, augusti samt vid årsredovisning. Nämnden redovisar ett överskott om 0,1 mnkr 2024. Nämnden har även erhållit en redogörelse och analys av orsaker till överskottet.

Vår bedömning är således att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivits på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

6.1 Överförmyndarnämnden, bedömning per område

Bedömning intern kontroll och uppföljning:

Granskningen visar att nämnden antagit en internkontrollplan för 2024. I samband med årsredovisningen har vissa kontrollmoment följts upp, men det konstateras att samtliga kontroller inte återrapporterats. Uppföljningen täcker fem kontrollmoment, men det finns en hopblandning mellan kontrollmoment och kontrollmetod vilket försvårar uppföljningen i relation till den beslutade internkontrollplanen. Därtill har inte ett av kommunens obligatoriska moment följts upp i den samlade uppföljning. I återrapporteringen i samband med årsredovisningen har identifierade avvikelser samt förslag på åtgärder presenterats. I samband med sakgranskning har vi dock erhållit material som styrker att uppföljning har skett kvartalsvis samt en förklaring till varför det obligatoriska kontrollmomentet inte återfinns i den samlade uppföljningen.

Vi konstaterar att kommunens *Riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas planering, uppföljning och interna kontroll* föreskriver att internkontrollplanen ska innehålla vad som ska kontrolleras, när och hur kontrollen ska göras samt när rapporteringen ska ske. Därtill ska planen innehålla ett antal obligatoriska kontrollmoment och obligatoriska områden. Nämndens internkontrollplan är i allt väsentligt utformad i enlighet med denna riktlinje.

Vår bedömning är således att nämnden under verksamhetsåret 2024 i allt väsentligt har tillsett att det finns system för att följa upp den interna kontrollen på ett ändamålsenligt sätt och som går i linje med kommunens riktlinjer och rutiner.

Denna revisionsrapport har upprättats av KPMG AB på uppdrag av Uppsala kommuns kommunrevision i enlighet med antagen projektplan 2024-01-19.

Mikael Lind
Certifierad kommunal revisor

Hannah Klarkner
Verksamhetsrevisor

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2025 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

The KPMG name and logo are trademarks used under license by the independent member firms of the KPMG global organization.

Document Classification: KPMG Public